

Kristianstads kommun

Rektorn vid Öllsjö skola 7-9

Beslut för grundskola

---

efter tillsyn i Öllsjö skola 7-9
i Kristianstads kommun

Tillsyn i Öllsjö skola 7-9

Skolinspektionen genomför tillsyn i Kristianstads kommun under hösten 2013 och våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Öllsjö skola 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 26 februari och den 27 februari 2014.

Fakta om skolenheten

Öllsjö skola, en grundskola med 153 elever i årskurserna 7-9, tillhör skolområdet Väster i Kristianstad kommun och är belägen i Öllsjö, cirka 6 km sydväst om Kristianstad centrum. I varje årskurs finns två parallella klasser och skolan är uppdelad i två skolenheter, en för förskoleklass till och med årskurs 6 och en för årskurserna 7-9. Öllsjö skola har byggts om för att kunna utvidga sin verksamhet och har sedan 4 år utbildning för hela grundskolan. Personalen vid Öllsjö skola är organiserade i sju arbetslag i två spår som leds av en arbetslagsledare. Dessa sju arbetslag utgörs av personal från både Öllsjöskolan F-6 och Öllsjöskolan 7-9. Det finns även ett arbetslag där representanter för elevhälsan ingår. På skolan finns det också individintegrerade elever som är mottagna i grundsärskolan.

Nationell statistik visar att andelen elever i årskurs 9 som nått de kunskapskrav som längst ska uppnås i samtliga ämnen under perioden 2011-2013 varierar mellan 77 och 82 procent. En jämförelse under samma tidsperiod visar att det genomsnittliga meritvärdet har sjunkit. Vårterminen 2011 var meritvärdet 219 och har sedan minskat till 203 vårterminen 2013. Andelen behöriga elever till yrkesförberedandeprogram på gymnasieskolan år 2013 var 88 procent. Andelen behöriga till övriga program på gymnasieskolan år 2013 var 90-93 procent. En jämförelse mellan flickor och pojkars resultat i slutbetygen från 2013 visar att flickornas genomsnittliga meritvärdespoäng var 233 jämfört med pojkarnas som var 203. De lägsta genomsnittliga betygspoängen för läsåret 2012/2013 fanns i ämnena moderna språk, geografi och slöjd. En jämförelse mellan slutbetygen i årskurs 9 och resultaten på de nationella ämnesproven 2012 i ämnet matematik visar att 68 procent av eleverna har fått ett högre slutbetyg i förhållande till resultatet på de nationella ämnesproven. Motsvarande jämförelse läsåret 2012/2013 är, enligt skolans egen statistik, att 38 procent av eleverna får ett högre slutbetyg. I de nationella ämnesproven i biologi som genomfördes 2013 är det 62 procent av eleverna som får ett högre slutbetyg jämfört med resultaten på de nationella ämnesproven. Enligt skolans egen statistik är motsvarande jämförelse år 2013 i svenska 21 procent och i engelska 3 procent. Nationell statistik och skolans egna uppgifter visar att det under perioden 2011-2013

har varit en relativt hög andel elever som fått ett högre slutbetyg jämfört med resultatet vid de nationella ämnesproven främst i ämnet matematik, men även i ämnet svenska.

Helhetsbedömning

Den genomförda tillsynen av Öllsjö skola har visat att verksamheten till flera delar bedrivs enligt bestämmelserna. Skolinspektionen kan konstatera att det pågår ett fortlöpande kvalitetsarbete på Öllsjö skola och många elever når goda studieresultat, men att det finns områden som är i behov av utveckling. Lärarna har arbetat med att ta fram matriser som konkretiserar kunskapskraven med utgångspunkt i kursplanen för respektive ämne. I Skolinspektionens kvalitetsgranskning kring Bedömning och betygssättning konstaterades att lärarna på Öllsjö skola är väl förtrogna med kunskapskraven och att dessa är styrande för deras bedömning och betygssättning. Dock behöver samverkan och sambedömning utvecklas för att öka likvärdigheten vid bedömningar och betygssättning. En viktig utgångspunkt i skolans fortsatta arbete är att samtliga elever får den ledning och stimulans som de behöver för att utifrån sina förutsättningar kunna nå så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling. Variationen mellan skolans lärare avseende deras uppdrag att se till att eleverna ges inflytande över sin utbildning kan medföra att eleverna inte erbjuds en likvärdig utbildning. Det har dock under tillsynen framkommit goda exempel i intervjuer kring hur lärare arbetar med att utveckla elevernas inflytande över undervisningens innehåll vilket skapar goda förutsättningar för pedagogiska diskussioner som kan utgöra ett stöd i skolans fortsatta utvecklingsarbete. I synnerhet behöver Öllsjö skola finna metoder för att göra eleverna mer delaktiga i undervisningens innehåll, arbetssätt och arbetsformer oavsett ämne eller lärare för att på så sätt öka elevernas lust att lära. Öllsjö skola arbetar aktivt med att identifiera och sätta in åtgärder för de elever som är i behov av särskilt stöd. Skolan behöver dock säkerställa att åtgärdsprogrammen förtydligas och utformas i enlighet med skollagens krav. Elevers behov framgår inte med tydlighet i dessa vilket medför att även kopplingen till föreslagna åtgärder blir oklar. Detta försvårar ett systematiskt arbete med att tillförsäkra den enskilda eleven rätt till stöd utifrån de behov som konstaterats i utredningen. Åtgärdsprogrammen blir således inte det verktyg i det dagliga arbetet med särskilt stöd som avses i skolförfattningarna.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kristianstads kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade bris-

ter. De vidtagna åtgärderna ska **senast den 11 augusti 2014** redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Kristianstads kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling

Motivering

Skollagen anger att de elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

På Öllsjö skola finns flera elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling och når goda resultat i flertalet ämnen. De elever Skolinspektionen intervjuat beskriver att det finns få möjligheter till att få mer avancerade uppgifter när de är klara med det som hela gruppen arbetat med. Eleverna ger exempel på att i tidigare årskurser och på andra skolor har de fått mer utmanande uppgifter, men att de nu inte har samma möjligheter och några elever menar att kunskapsutvecklingen därför inom vissa ämnen har avstannat. I intervjuerna med elever ges dock exempel på att det ibland kan förekomma mer avancerade uppgifter i vissa ämnen. Vidare framkommer i intervjuer med elever att de upplever att lärare inte alltid hinner med att både hjälpa de elever som är i behov av särskilt stöd och stimulera de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. I de enkäter som elever i årskurs 9 besvarat inför Skolinspektionens besök indikerar värdet på de frågor som rör utmaningar att eleverna inte alltid stimuleras att komma vidare i sin kunskapsutveckling. Det framgår vidare av enkäten att knappt hälften av eleverna i årskurs 9 inte upplever skolarbetet roligt eller att skolarbetet stimulerar dem till att lära sig mer. Av intervjuer med lärare framkommer att det finns en variation mellan både ämnen och lärare i vilken utsträckning de lyckas ge ledning och stimulans för elever som lätt når kunskapskraven. Lärarna uttrycker att genomförandet av undervisningen tenderar att hamna på en nivå där man inte ställer för höga krav utifrån de elever som är i behov av stöd och därför inte heller lyckas tillgodose de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Det framkommer dock exempel i lärarintervjun på att elever stimuleras genom att de får uppgifter som ska ge dem möjlighet att nå de högre kunskapskraven. Rektorn uppger i intervjun att det finns en variation mellan lärarnas arbete i uppdraget med att stimulera de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Av intervjun med rektorn

framgår vidare att det stundtals blir mer fokus på de elever som är i behov av särskilt stöd och att de elever som behöver mer utmaningar får klara sig mer på egen hand.

Mot bakgrund av ovanstående måste lärarna ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Författning

3 kap. 3 § skollagen

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Kristianstads kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. Läroplanen anger att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Av läroplanen framgår vidare att rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Elevinflytande är ett av de prioriterade målen i Kristianstad kommun. Öllsjö skola har i sitt systematiska kvalitetsarbete gällande elevernas inflytande prioriterat att kontinuerligt arbeta med trivselreglerna samt ha fokus på lessonstudy och kamratbedömning. Av de dokument Skolinspektionen tagit del av och genomförda intervjuer framkommer att det formella inflytandet i form av olika råd såsom klassråd och elevråd ger eleverna möjlighet att påverka och utöva inflytande över skolans verksamhet. Däremot kan Skolinspektionen konstatera utifrån intervjuer att elevernas möjlighet till ett reellt inflytande på undervisningens innehåll behöver utvecklas. Intervjuade elever ger exempel på att de vid något tillfälle fick skriva förslag på hur de ville att undervisningen skulle genomföras och vilka områden de var intresserade av att arbeta med, men efter att eleverna lämnat in sina förslag hände ingenting. Vidare uppger intervjuade elever att deras inflytande över undervisningens arbetsformer och innehåll varierar mellan lärare och ämnen. Eleverna upplever att inflytandet ofta begränsas till val mellan alternativ och ordningsföljd på arbetsuppgifter och att det är lärarens planering som till stor del styr det område som man arbetar med. In-

tervjuade elever beskriver vidare att de kan välja arbetsuppgifter när de arbetat färdigt med det upplägg som läraren tidigare bestämt. I den enkät som elever i årskurs 9 besvarat inför Skolinspektionens tillsyn har påstående som rör delaktighet och inflytande ett relativt lågt värde, 3,7 på en tiogradig skala. I intervjuer med lärare ges exempel på hur de arbetar med elevernas inflytande i sin undervisning, som till exempel att eleverna görs delaktiga i framtagandet av en pedagogisk planering. Det framkommer dock i intervjuer med både elever och lärare att synen på inflytande varierar mellan lärarna. Rektor bekräftar bilden av att det varierar hur lärarna tillgodoser elevernas rätt till inflytande och att det finns en diskrepans och skillnad kring hur eleverna släpps in i arbetet kring exempelvis undervisningens innehåll.

Mot denna bakgrund måste rektorn och lärarna säkerställa att eleverna ges möjlighet till ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Författning

4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande

Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Kristianstads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att skolmiljön präglas av studiero.
- Se till att det finns en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Motivering

Skollagen anger att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av skollagen framgår att det varje år ska upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Intervjuade elever uppger att det stundtals är bristande studiero och ger exempel på att det varierar mellan lärarna i vilken utsträckning de följer skolans ge-

mensamt framtagna regler. Detta menar eleverna ibland kan vara förvirrande och att man som elev inte vet vad som gäller från lektion till lektion vilket leder till att det blir stökigt under lektioner och att det är svårt att koncentrera sig på de arbetsuppgifter som ska göras. Vidare uppger eleverna att det även kan bli stökigt när elever som blir klara med sina arbetsuppgifter tidigare än andra elever i gruppen inte har fler arbetsuppgifter och då stör övriga elever som arbetar med sina uppgifter. Även lärarna förmedlar en bild av bristande studiero både i intervjuer och i den enkät som lärare besvarat inför Skolinspektionens tillsyn. De påstående som rör studiero i lärarenkäten visar ett värde på 5,9 på en tiogradig skala. Vidare framkommer i intervjun med lärarna att alla lärare inte agerar på samma sätt i de situationer som uppstår och att det varierar mellan lärarna i vilken grad de ser till skolans regler efterlevs vilket stundtals medför att det blir en bristande studiero. Rektor bekräftar bilden av den stundtals bristande studieron på skolan och menar att det är flera faktorer som gör att det inte är studiero. Som exempel nämner rektor bland annat att lärarna inte upprätthåller samma regler och det skapar förvirring hos eleverna kring regler och ordning. Rektorn konstaterar också att bristande studiero framkommit i både skolans egen genomförda enkät, men också i den enkät som Skolinspektionen låtit elever i årskurs 9 besvara inför tillsynen.

Den plan mot kränkande behandling som Skolinspektionen tagit del av innehåller beskrivningar av vilka åtgärder och insatser som ska genomföras i det förebyggande och främjande arbetet. I planen finns angivet vilka åtgärder skolan avser att vidta under aktuellt år, insatserna är generella och det saknas en anknytning till den kartläggning som ligger till grund för åtgärderna. Intervjuade lärare beskriver åtgärder som verksamheten specifikt arbetar med i det målinriktade arbetet utifrån de behov som uppstått. Dessa åtgärder finns dock inte med i planen för kränkande behandling.

Mot bakgrund av ovanstående ska Öllsjö skola se till att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Det ska också finnas en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever och bygger på den kartläggning skolan genomfört.

Författning

5 kap. 3 och 6 §§ skollagen

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Kristianstads kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att det i åtgärdsprogrammen anges vilka behoven är och hur de ska tillgodoses.

Motivering

Skollagen anger att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av är av varierande kvalitet. Det finns åtgärdsprogram som uppfyller kraven i lagen, men det finns också exempel på åtgärdsprogram som har fokus på elevens åtagande och inte på hur skolan ska anpassa verksamheten utifrån elevens behov. Vidare förekommer det åtgärdsprogram i vilka föräldrar åläggs ansvaret för beslutade åtgärder. Det saknas i flera fall insatser som skolan avser vidta kopplat till elevens stödbehov och det framkommer inte alltid med tydlighet vilken kopplingen är mellan behov och åtgärder. Formuleringar som att eleven uppträder alltid på ett bra sätt, kommer till skolan och arbetar är mål som inte kan hänföras till kunskapskraven i läroplanen. Vidare är målen i åtgärdsprogrammen i flera fall otydliga och ibland saknas det anknytning till kunskapskraven. Det framgår dock av åtgärdsprogrammen hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Mot bakgrund av detta ska rektor se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är och hur de ska tillgodoses.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Michael Erenius
Undervisningsråd

Cecilia Rösténus
Föredragande/ Undervisningsråd

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.